

Перспективу досліджень вважаємо у подальшому вивченні тематичної класифікації афоризмів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Академічний тлумачний словник української мови в 11 томах. – 1970. – Т. 1. – С. 73.
2. Аммер А. В. Вербализация фрагмента концептосферы «морально-этические ценности» в афоризмах и пословицах (на материале английского и русского языков) : дис. ... к. филол. наук / А. В. Аммер. – Воронеж, 2005. – 186 с.
3. Баракатова Н. А. Структурно-семантична специфіка сучасної української афористики / Н. А. Баракатова // Український смисл. - 2015. - № 2015. - С. 3-11.
4. Верлока В. Афоризм: жанр між філософією та красним письменством / Володимир Верлока // Слово і невисловлюване. Тези дванадцяті міжнародної наукової конференції «Філософія. Нове покоління» (Київ, НаУКМА, 23–24 березня 2017 року) / упоряд. В. Корчевний. – К.: «Університетське видавництво Пульсари», 2017. – С. 23-25.
5. Гаврин С. Г. Фразеология современного русского языка / С. Г. Гаврин – Пермь : Высш. шк., 1974. – 269 с.
6. Григораш А. Літературні цитати і ремінісценції на газетних шпальтах 90-х рр. / А. Григораш // Урок української. – 2001. – № 2. – С. 18–21.
7. Дмитриева О. А. Культурно-языковые характеристики пословиц и афоризмов (на материале франц. и рус. языков) : дисс. ... канд. филол. наук / О. А. Дмитриева. – Волгоград, 1997. – 189 с.
8. Герасимчук Л. А. Афоризм / Л. А. Герасимчук // Енциклопедія сучасної України http://esu.com.ua/search_articles.php?id=44675
9. Дяченко М. Д. Афористика як жанр регіональної преси (на матеріалі газет «Запорізька правда» і «Комсомолец Запоріжжя» 70–80 рр. ХХ ст.) / М. Д. Дяченко // Держава та регіони. Серія : гуманітарні науки. – Запоріжжя, 2007. – № 4. – С. 103–105.
10. Калашник В. С. Людина та образ у світі мови : вибрані статті / В. С. Калашник. – Х. : Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна, 2011. – 368 с.
11. Карасик В. И. Язык социального статуса : монография / В. И. Карасик. – М. : Ин-т языкознания РАН; Волгогр. гос. пед. ин-т, 1992. – 330 с.
12. Наличникова И. А. Афоризм как жанр, малоформатный текст и универсальное высказывание [Электронный ресурс] / И. А. Наличникова. – 2016. – Режим доступа : http://scjournal.ru/articles/issn_1997-2911_2016_4-3_33.pdf
13. Українська мова : Енциклопедія / В. М. Русанівський, О. О. Тараненко та ін. – [2-ге вид., випр. і доп.]. – Київ : Укра. енци. ім. М. П. Бажана, 2004. – 824 с.
14. Успенский Л. В. Коротко об афоризмах / Л. В. Успенский // Афоризмы: избранные изречения деятелей литературы и искусства. – Л. : Лениздат, 1964. – С. 3-20.
15. Федоренко Н. Т. Афористика / Н. Т. Федоренко, Л. И. Сокольская. – М. : Наука, 1990. – 419 с.
16. Шарманова Н. М. Українська афористика : структурно-семантичний та функціональний аспекти [Електронний ресурс] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / Н. М. Шарманова. – Режим доступу : <http://www.dissertation.com.ua/node/662763>.
17. Cambridge Dictionary Online. [Electronic resource]. – Mode of access : <http://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/aphorism>.
18. Dictionary.com [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.dictionary.com/browse/aphorism>.
19. Encyclopedia Britannica [Electronic resource]. – Mode of access : <https://www.britannica.com/art/aphorism>.
20. Oxford Dictionary Online. [Electronic resource]. – Mode of access : <https://en.oxforddictionaries.com/definition/aphorism>.

Мозіль Ю.

Науковий керівник – доц. Чорній Р.П.

РОЛЬ ЗАГАДКИ В БРИТАНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Чимало наукових досліджень було присвячено фольклору, однак вивчення його жанрових форм посідає одне з центральних місць. У системі фольклорних жанрів особлива увага приділяється жанровим формам, що є актуальними в сучасній культурі. Найчастіше досліджують традиційні жанри, такі як пісня, казка тощо. Серед жанрів малої форми загадка посідає одне з провідних місць. Вивченням загадки займалось чимало вітчизняних вчених, а

саме: І. П. Березовський, М. Дмитренко, А. Н. Журинський, Н. В. Захарова, Г. А. Онищенко, І. Я. Франко та ін. Серед зарубіжних вчених: Ю. І. Левін, Е. енгес Маранд, Д. М. Садовников., В. Г. Сибірцева, А. Dundes, R. Georges, A. Taylor, K. Kurth, R. Rauch, A. Jolles та ін. В цих дослідженнях, загадка розглядалась з точки зору семантики, структури, тематики, функціональних особливостей. О. М. Афанасьєв вивчав загадку як малу фольклорну форму. Прихильники структурно-семантичного підходу до вивчення загадки (Е. Кенгес-Маранда, Ю. І. Левін) звертають увагу на її складниках. Загадка розглядається як «структурна одиниця, що завжди складається з двох компонентів – образної частини і відгадки» [4, с. 256]. Функціональному призначенню загадки були присвячені роботи М. К. Дмитренка, Н. В. Захарова, М. Найн та ін. І. П. Березовський розглядає тематичне розмаїття загадок, здійснюючи їхню загальну класифікацію та пропонуючи власну.

Проаналізувавши наукові праці вчених, з'ясували, що немає чіткої дефініції щодо поняття «загадка». Оксфордський словник подає такі пояснення: 1) a question that is difficult to understand, and that has a surprising answer, that you ask somebody as a game; 2) a mysterious event or situation that you cannot explain [9, с.545].

У словнику сучасної української мови можна знайти наступні пояснення загадки:

1) жартівливе, дотепне запитання;

2) художнє зображення істот, предметів, явищ через несподіване зближення їх із іншими істотами, предметами, явищами [3, с. 390].

Прихований характер загадки часто представлений у парадоксальній формі із застосуванням метафор та інших стилістичних засобів. Ще у працях Аристотеля зазначалося, що ідея загадки полягає у тому, що коли мова йде про те, що насправді існує, до нього поєднують абсолютно неможливе [1, с. 156]. Саме ця специфіка вирізняє загадку з-поміж інших малих фольклорних форм.

Розглянемо особливості прихованого характеру української загадки. До прикладу,

Сидить дівка в темниці,

В'яже мереживо без петель (Бджола) [2, с.13].

Англійська загадка:

A little fellow dressed in grey

Hops here and there and never goes away [A sparrow] [6, с. 10].

У прикладі української загадки вулик уподібнено до темниці, бджолу – до дівки. В англійській – маленький хлопчина у сірому одязі уподібнюється до горобця.

Російський вчений С. Г. Лазутін, досліджуючи метафоричне значення у загадках, за способом творення та співвідношення реальних та метафоричних образів поділяє всі загадки на чотири групи [5, с. 95]:

загадки, у яких один предмет відповідає одному метафоричному предмету, зокрема :
ракета відповідає безкрилій пташці

The wingless bird will soar, and soon land quite safely on the Moon

(A rocket) [6, с. 15].

загадки, у яких один предмет відповідає кільком метафоричним образам:

Four legs, but not a beast.

Full of feathers, but not a bird (A bed) [6, с. 23].

загадки, де декілька предметів зображено у одному метафоричному значенні:

Brother Thin and Brother Thick fasten things, both small and big. (A nail and a hammer) [6, с. 5].

загадки, у яких декілька предметів відповідають декільком метафоричним образам:

There are two sisters in my house. One says:

“ I wish the day would come. Then I can lay my burden down”.

The other says: “For me the night is best.

Then it is my turn to rest” (A bed and a door) [6, с. 18].

Мовлення загадок завжди яскраве, метафоричне, образне та сповнене експресії.

Загадки мають давнє історичне походження. Англійські загадки вперше з'являлись у вигляді віршів у давньоанглійській поезії зокрема та давньоанглійській літературі загалом. Українському слову «загадка» відповідає слово англійською мовою «riddle», тлумачення якого наступне: «a question or statement intentionally phrased so as to require ingenuity in ascertaining its

answer or meaning»[9] та в перекладі українською передається як «хтось, що має дати відповідь на складне для розуміння запитання, рішення якого має бути несподіваним та парадоксальним». Ось чому англійські загадки найчастіше представлені у формі запитання.

Сучасна англійська загадка схожа скоріше на комічну гру для дитячої або дорослої аудиторії (наприклад :

Clean, but not water
White, but not snow,
Sweet, but not ice-cream,
What is it? (Sugar)).

В той час в давньоанглійській мові казка була представлена у вигляді витонченого літературного твору. Прикладом може слугувати таке питання-загадка: «What do we often return, though we never borrow?». Очевидно, що у питанні ховається хитрість. Відповідь на цю загадку є подяка, слово «thank you», яке люди використовують як засіб мовного етикету.

Витоки англійської загадки сягають англо-саксонського періоду (450–1050 pp.).

Давньоанглійські загадки цього періоду згадуються лише в Ексетерській книзі (Exeter Book, Codex Exoniensis), найбільшому виданні з чотирьох збірників давньоанглійської літератури, що збереглися до наших днів. Точної дати створення кодексу невідомо, однак відносять його до X століття (період бенедиктського відродження в Англії). В Ексетерському кодексі представлено здебільшого твори релігійного змісту. Вони розповідають про народження Христа, про Вознесіння і про наближення Судного дня, де також присутні християнські алегорії «Леопард» та «Кіт» тощо. До Ексетерської книги входять 95 загадок.

До прикладу,
Riddle 44

A curiosity hangs by the thigh of a man, under its master's cloak. It is pierced through in the front; it is stiff and hard and it has a good standing-place. When the man pulls up his own robe above his knee, he means to poke with the head of his hanging thing that familiar hole of matching length which he has often filled before. (key) [7, с. 124].

Чимало науковців зазначає, що багато загадок дійшли до нас зі збірок епохи раннього Середньовіччя. Це свідчить про те, що цей жанр процвітав в кінці VII – на початку VIII ст. Серед відомих на той час авторів збірок загадок були Альдхельм, Татвін, Евсебій та Вінфрід-Боніфаций. Зазвичай їхні збірники носили енциклопедичний характер та включали найрізноманітніші теми (від космологічних і зоологічних до побутових). До прикладу загадка Альдхельма:

In rolling cycles when each month repeats.
As beauty in my brilliant form retreats,
So too the surges fade in cresting sea. (Luna/Moon) [8, с. 959].

Вже у вікторіанські часи англійська загадка змінює свою форму на поетичну. Вона складається з декількох римованих рядків. У кожному рядку одне зі слів містило букву, яка входила в назву відповіді. А останній рядок найбільше підказував слухачам, про що або про кого йде мова. До прикладу загадка Rossetti:

E.g. There is one that has a head without an eye,
An there's one that has an eye without a head:
You may find the answer if you try;
And when all is said,
Half the answer hangs upon a thread! [9].

A collection of riddles entitled A New Riddle Book For The Amusement and Instruction of Little Misses and Masters was published in England in the mid-19th century by an author known only as "Master Wiseman." [9]

E.g. I'm captain of a party small,
Whose number is but five;
But yet do great exploits, for all,
And ev'ry man alive.
With Adam I was seen to live,
Ere he knew what was evil;
But no connexion have with Eve,

The serpent or the devil.
I on our Savior's Laws attend,
And fly deceit and vice;
Patriot and Protestant befriend,
But Infidels despise.
Matthew and Mark both me have got;
But to prevent vexation,
St. Luke and John possess me not,
Tho' found in ev'ry nation. [9]

Таким чином, унікальність художньої структури загадки полягає у текстовій природі загадки, що представлена на експліцитному та імпліцитному рівнях, де експліцитний – це загадуваний текст, а імпліцитний – відгадка.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у дослідженні тематичної класифікації англійських загадок.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Аристотель. Об искусстве поэзии; пер. В.Г. Аппельрот. Москва: художественная литература, 1957. С. 156
2. Березовський І.П. Українські народні загадки. – Київ: Наукова думка, 1973. 326 с.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.)/ Уклад.і голов.ред. В.Т.Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. С. 390.
4. Кёнгэс-Маранда Э. Логика загадок: паремиологический сборник. – М.: Наука, 1978. С. 249–283.
5. Лазутин С. Поэтика русского фольклора : уч для филол. наук ун- тов. – М., 1981. – С. 95.
6. Триста загадок на английском языке для школьников / [сост. Т.А. Соловьёва] ю – Москва, 1963. 48с.
7. The Exeter Book Riddles/ Translated and introduced by Kevin Crossley-Holland. Penguin, 1993. 124 p.
8. Taylor A. English Riddles from Oral Tradition / A. Taylor. - Berkeley; Los Angeles, 1951. - 959 p.
9. Victorian Riddles. URL: <https://www.mentalfloss.com/article/94722/tax-your-brain-5-victorian-riddles> (Last accessed: 16.11.2019).

*Степанко Богдан
Науковий керівник – доц. Кравець С.В.*

СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ПЕРЕКЛАДУ НАЗВ АНГЛОМОВНИХ КІНОФІЛЬМІВ НА ОСНОВІ КІНОФІЛЬМУ ‘LOST IN TRANSLATION’

У статті розглянуто вплив культурних особливостей народів світу на тенденції перекладу назв англомовних кінофільмів мовою кіноглядачів. Наведено приклади відтворення назви кінофільму ‘Lost in Translation’ 2003 багатьма мовами світу.

Bohdan Stepanko. World tendencies of translating the names of movies on the basis of the film ‘Lost in Translation’

In this article we reviewed the influence of the peculiarities of world nation's cultures on the tendencies of the translation of the American movies into the recipients' language. We suggested examples of rendering of the movie ‘Lost in Translation’ 2003 into languages of world's nations.

Переклад кінофільмів – це галузь художнього і комерційного перекладу, що набула значної популярності в останні роки. У наш час, будь-який фільм може стати культурним надбанням цілого світу буквально за декілька днів прокату. Відтворення кінофільмів всіма мовами світу сприяє зближенню населення земної кулі, дозволяє формувати спільні ідеали та цінності у жителів найрозвиненіших мегаполісів та невеличких селищ, у європейців та азіатів, у бідних та багатих, у літніх людей та молоді. Проте, коли продукція американської кіноіндустрії відправляється за кордон, на іноземні ринки, часто виникають труднощі з культурним контекстом, відтворення якого є критично важливим для передачі смислового навантаження оригінального фільмоніму. Транскодувачі з усього світу щораз стикаються з проблемою відтворення оригінальної назви кінофільму з урахуванням культурних особливостей мови реципієнта.